

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในรายวิชา
พุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนา และวัฒนธรรม
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING INTEGRATION IN THERAVADA
BUDDHIST PHILOSOPHY COURSE, PHILOSOPHY, RELIGION,
AND CULTURE DEPARTMENT OF SECOND-YEAR STUDENTS,
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY MAHAVAJIRALONGKORN
RAJAVIDYALAYA CAMPUS

พระครูธรรมธร มะลิน กิตติปาโล¹, พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม²

และ พระกิตติสารสุธี (เชิดชัย สีลสัมปนโน)³

Phrakroo Thamtom Malin Kittipalo¹, Phramaha Pajjit Uttamadhammo²

and Phrakittisarathuee (Cherdchai Silasampanno)³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: pajjitsakong@gmail.com

Received 2 May 2022; Revised 27 May 2023; Accepted 4 June 2023

* พระครูธรรมธร มะลิน กิตติปาโล, พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม และ พระกิตติสารสุธี (เชิดชัย สีลสัมปนโน). (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในรายวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(3), 91-107.

Phrakroo Thamtom Malin Kittipalo, Phramaha Pajjit Uttamadhammo and Phrakittisarathuee (Cherdchai Silasampanno). (2023). The Development of Learning Integration in Theravada Buddhist Philosophy Course, Philosophy, Religion, and Culture Department of Second-Year Students, Mahamakut Buddhist University Mahavajiralongkorn Rajavidyalaya Campus. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University.

3(3), 91-107.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (2) เพื่อศึกษาความมีวินัยในตนเองที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะศาสนาและปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 5 รูป/คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ ที่มีความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.52 ถึง 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.34 ถึง 0.68 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และแบบวัดเจตคติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.42 ถึง 0.87 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานด้วย Paired t-test

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เรียนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยรายข้อ และโดยรวมหลังเรียน มีความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับมาก โดยสรุป การจัดกิจกรรมการสอนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับมาก จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ, พุทธปรัชญาเถรวาท

Abstract

This research is aimed to 1) compare the academic achievement result towards the Theravada Buddhist Philosophy Course in Philosophy, Religion, and Culture Program of second-year students during pre- and post-course sessions, 2) to study their self-discipline during the Theravada Buddhist Philosophy Course in Philosophy, Religion, and Culture Program of second-year students during post-course session. The research sample consists of 5 samples selected by purposive sampling. The research instruments comprise of 1) 30 items of 4-choice which show the Difficult level (p) from 0.52 to 0.73. The Discrimination level (r) is from 0.34 to 0.68. Cronbach of Alpha Coefficient shows the Confident level at 0.97 and, 2) 25 items of a 5-point Likert scale which is from 0.42 to 0.87. The Confident level using Cronbach of Alpha Coefficient shows the Confident level at 0.97. The statistics used to analyze the data are; Mean, Standard Deviation, and Paired t-test for hypothesis testing.

The research results revealed that; The research sample studying in the Theravada Buddhist Philosophy Course in Philosophy, Religion, and Culture Program of second-year students posed a higher score of academic achievement during the pre-study than the post-study at the significant level of .01. with a high level of self-discipline level of both individual mean score and overall score during the post-study. In conclusion, the organization of the Theravada Buddhist Philosophy Course revealed a higher level of academic achievement results as well as a high level of self-discipline. Hence, the lecturers should be supported for them to adapt the teaching methodology to achieve the course objectives.

Keywords: Integrated Instruction, Theravada Buddhist Philosophy

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นกลไกนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2551) ซึ่ง รุจิร ภู่อสาร และจันทราณี สงวนนาม (2545) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ส่วนทิศทางการจัดการศึกษาแนวใหม่โดยมีจุดเน้นที่ การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่สำคัญคือ มาตรา 23 บัญญัติว่า” การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการของแต่ละระดับการศึกษา”

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดกับตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามหรือทำให้ดีขึ้นทุกด้าน การศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน เพื่อให้ไปพัฒนาศักยภาพที่แต่ละคนมีอยู่ให้สามารถนำออกมาใช้ทำประโยชน์ต่อสังคมได้สูงสุด (ประสิทธิ์ นิมจินดา, 2541) โดยมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ งานวิจัย งานบริการ วิชาการแก่สังคม และงานถ่ายทอดศิลปะวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิดความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเข้าใจตนเองและปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ที่ให้ความรู้และทักษะทางวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

การสอนแบบบูรณาการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาหลาย ๆ แขนงไว้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องเดียวกัน ในลักษณะเป็นสหวิทยาการทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้แบบองค์รวม (กรมวิชาการ, 2544) ซึ่งหลักการสำคัญที่ต้องคำนึงในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2544) ได้

เสนอแนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน 2) การส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มด้วยตนเอง โดยการส่งเสริมให้มีกิจกรรมกลุ่มลักษณะต่าง ๆ หลากหลายในการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินมือทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างแท้จริงด้วยตนเอง 3) จัดประสบการณ์ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินรู้จากสิ่งที่ป็นรูปธรรมเข้าใจง่าย ตรงกับความเป็นจริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างได้ผลและส่งเสริมให้มีโอกาสได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความสามารถและทักษะที่ติดเป็นนิสัย 4) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกล้าคิดกล้าทำ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาที่จะแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อสาธารณชน หรือเพื่อนร่วมชั้น ทั้งนี้เพื่อสร้างเสริมความมั่นใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และ 5) เน้นการปลูกจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้องดีงามให้ผู้เรียนสามารถจำแนกแยกแยะความถูกต้องดีงามและความเหมาะสมได้ สามารถจัดความขัดแย้งได้ด้วยผล มีความกล้าหาญทางจริยธรรม และแก้ปัญหาด้วยปัญญาและสามัคคี อรทัย มูลคำ และคณะ (2543) ได้กล่าวอีกว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระหรือศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนของผู้เรียน คือ 1) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้เข้ากับวิถีชีวิตได้ เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายวิชาาร่วมกันแก้ปัญหา 2) ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย 3) ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ กับชีวิตจริง 4) ช่วยขจัดความซ้ำซ้อนของการสอนตามเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรเป็นการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับชีวิตจริง 5) ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาประยุกต์ใช้ความคิด ประสบการณ์ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ หลาก ๆ ด้านในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมากขึ้นตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนอยู่ในแต่ละสถาบัน แต่ในขณะที่เดียวกันนักการศึกษาหลายท่านก็พยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไปการจัดการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งในแง่ความเป็นคน (Manhood) และกำลังคน (Manpower) ดังนั้นจุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไปสรุปได้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนคือ

ให้การศึกษาทั่วไปเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี 2) เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและช่วยทำให้สังคมให้เจริญรุ่งเรือง สามารถนำความรู้ไปใช้ เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม 3) เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยมุ่งที่จะช่วยให้คนที่สมบูรณ์ขึ้นมีบุคลิกภาพทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน (ประทีป เมธาคุณวุฒิ, 2545)

ลักษณะการเรียนของผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีลักษณะเฉื่อยชา รอรับอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ เรียนเพื่อเกรด ต้องการจบเร็วๆ การเรียนเป็นงานประกอบ เพราะชอบทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา นักศึกษาครมักชอบทำกิจกรรมมาก นักศึกษามหาวิทยาลัยมักทำกิจกรรมมากในปีที่ 2 และได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ว่า 1) การเรียนการสอนควรแตกต่างกันตามลักษณะวิชาชีพ และสภาพของกลุ่มของนักศึกษา 2) ควรมี Pretest เพื่อดูว่านักศึกษามีความสนใจด้านใด เพื่อแบ่งกลุ่มและจัดการเรียนการสอน 3) ควรสนับสนุนให้อาจารย์วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่สอน มีการประเมินผลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และควรเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมด้วย 4) อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) การจัดหลักสูตรควรให้มีวิชาบังคับเกี่ยวกับการสร้างคุณธรรมที่ดีแก่นักศึกษา 6) ควรมีวิชาเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน 7) ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด 8) ควรใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในประเทศให้เป็นประโยชน์มากที่สุด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สอน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในรายวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อการติดตามและประเมินการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้รับผิดชอบ โดยมุ่งศึกษาเฉพาะในชั้นเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการสอน การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความมีวินัยในตนเองที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาลัย มีจำนวนทั้งหมด 5 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ 2 ชนิด

- 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2 แบบวัดความมีวินัยในตนเอง

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นแบบอิงเกณฑ์ แบบปรนัย ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดอิงเกณฑ์ โดยศึกษาวิธีเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบจากหนังสือ การวิจัยเบื้องต้นของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543) และรูปแบบการเขียนข้อสอบและการสร้างแบบทดสอบของ (สมนึก ภัททิยธนี, 2546)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ของนักศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษา ประกอบการสร้างแบบทดสอบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชาหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัย มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

4. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์การเรียนรู้

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้วิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

7. วิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงของเนื้อหา

8. นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลอง (Try Out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

9. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ มาหาค่าคุณภาพของข้อสอบ โดยการหาค่าความยากง่ายของข้อสอบ และค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.25 – 0.88 เป็นรายชื่อแบบอิงเกณฑ์ โดยวิธีของ เบนแนน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551)

10. นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

11. จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์ จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

3.2 สร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเอง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 ฉบับ มี

25 ข้อ ต้องการ 20 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท

2. สร้างแบบวัดชนิดมาตราประมาณค่า (RatingScale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ต้องการใช้จริง 20 ข้อ ดังนี้

ข้อความ

มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มาก ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

น้อย ให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

3. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

4. นำแบบวัดที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการวัดผลประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญระหว่างข้อความกับพฤติกรรมชีวิตด้านความมีวินัยในตนเอง (IOC) รวมทั้งให้พิจารณาความชัดเจนและความถูกต้องของภาษาในข้อความที่เขียนขึ้น

5. คัดเลือกข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยกับคำถามนั้นไว้ ถือว่าเป็นข้อความที่ดีและปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบวัดความมีวินัยในตนเอง

6. นำแบบวัดที่จัดพิมพ์แล้วไปทดลอง (Try Out) กับนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7. นำแบบวัดที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ มาหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

8. จัดพิมพ์เป็นแบบวัดฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยใช้แบบแผนทดลองแบบ One Group Pre-test Post -test Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	Pre - test	Treatment	Post - test
กลุ่มทดลอง	T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง สอบก่อนทดลอง

X หมายถึง การทดลองใช้แผนการสอน

T₂ หมายถึง สอบหลังการทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเอง และใช้เวลาสอน 24 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดสอบ ก่อนเรียน (Pre-test) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 5 รูป/คน และตรวจเก็บคะแนนไว้ โดยผู้วิจัยจัดสอบเองและตรวจให้คะแนนเอง

2.2 หลังจากสอนเนื้อหาทั้งหมดครบแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบวัดความมีวินัยในตนเอง ชุดเดิมมาทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มทดลองอีกครั้ง (Post-test) และตรวจเก็บคะแนน

2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเอง ในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. ระยะเวลาในการดำเนินการ

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้เวลาในการวิจัยกลุ่มทดลอง 1 กิจกรรม 24 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ขั้นตอนในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเอง ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในรายวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีดังนี้

ตาราง 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	5	16.80	2.16	-10.490	.000**
หลังเรียน	5	28.00	0.70		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เรียนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($p < .01$)

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความมีวินัยในตนเองที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังเรียน

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.
ความมีวินัยในตนเอง	5	3.55	0.18

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านบวกเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านลบลดลง มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับน้อย

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยจากการทดลองกับตัวอย่างจำนวน 5 รูป/คน พบว่า ได้คะแนนค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 28.00 และก่อนเรียนเท่ากับ 16.80 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้นักศึกษาได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของมนัสวี ตาซุชาติ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสหวิทยาการ เรื่อง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าจากนักเรียนทั้งหมด 25 คน มีจำนวนนักเรียนที่ ผ่านเกณฑ์ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 84.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของผกาภาศ พิธรากร (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาชุมชนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยสมรรถนะการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อพัฒนาชุมชนเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับดี และสูงกว่าก่อนทดลองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิธิบุญรอนวี ปือราเฮง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะ ศึกษาด้านทักษะทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจกับนักศึกษาทุกคน และได้ลงมือปฏิบัติจริงในเรื่องที่สงสัย ทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารมณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่า การสอนนี้เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งเป็นคน เป็นสิ่งมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกนึกคิด มีอารมณ์ มีวิญญาณ ผู้สอนจึงต้องอาศัยศิลปะที่จะเข้าถึงจิตใจผู้เรียน เช่น ศิลปะในการพูด การอธิบาย การจูงใจ การสนใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล การช่วยแก้ปัญหาให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ศิลปะในการสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ศิลปะในการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน ศิลปะในการชักจูงผู้เรียนให้ตั้งใจเรียน ให้ทำการบ้าน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นเทคนิคเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องศิลปะในการสอน ดังนั้น การสอนจึงต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2. การศึกษาความมีวินัยในตนเองนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านบวกเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านลบลดลง มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับน้อย ใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 รูป/คน พบว่า ข้อคำถามด้านบวก ได้แก่ ข้อ 4,5,7,9-13,15,16,18,20,21, และข้อ 23-25 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 4.42 คะแนน หมายถึงมีพฤติกรรมด้านบวกเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ข้อคำถามด้านลบ ได้แก่ ข้อ 1-3,6,8,14,17,19,22 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 2.00 คะแนน หมายถึงมีพฤติกรรมด้านลบลดลง มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศनिया แสนทิพย์ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาคความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูงเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ ด้าน

ความเป็นผู้นำด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านการรักษาระเบียบใจ

ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540) ให้แนวคิดในการสร้างวินัยไว้ 5 ประการ คือ 1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดพฤติกรรมเคยชินที่ดี 2. การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่ายแต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทย เด็กไม่ได้เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอตั้งแต่การไหว้ของไทย ดังนั้นการไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว 3. การใช้องค์รวม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจ พฤติกรรม และสติปัญญา ซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษา และหลักการพัฒนาจริยธรรมคือ มีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำมีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ย่อมนำไปสู่ความพร้อมในการกระทำ 4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์ และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบเน้นความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติ หากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นการดูหมิ่นผู้อื่น อันเกิดจากการเปรียบเทียบและพึงพากำลังใจจากภายนอก 5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วระยะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ พบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบการบูรณาการการสอนจากสื่อประสม เพื่อให้เกิดความรู้ และนำไปสู่ความมีวินัยในตนเอง เข้ากับเนื้อหาพุทธปรัชญาเถรวาทของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีความมีวินัยในตนเองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านบวกเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านลบลดลง มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับน้อย ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในรายวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการสอนจากสื่อประสม และใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้ ทักษะการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และนำไปสู่ความมีวินัยในตนเอง เข้ากับเนื้อหาพุทธปรัชญาเถรวาทของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ในการทำวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ 1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงลักษณะของสื่อที่ใช้ประกอบในการทำกิจกรรม และเครื่องมือที่มีคุณภาพในการใช้งาน พร้อมทั้งการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน 2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมต้องมีความเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น เวลาการบรรยาย การทำกิจกรรมร่วมกัน และเวลาที่ลงตัวในการนำเสนอชิ้นงานร่วมกัน 3. กิจกรรมการติดตามผล ควรสังเกตพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถมากน้อยเพียงใด และข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผล การจัดกิจกรรมกับการจัดกิจกรรมรูปแบบอื่น เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนา

นักศึกษาต่อไป 2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ในระดับชั้นอื่น ๆ เป็นต้น 3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ประกอบการทำกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข พร้อมกับนำไปทดลองวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการสอนในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- ทัศนียา แสนทิพย์. (2559). การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ในวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิธิบุญรวิ ปือราเอง. (2558). ผลของการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านสื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กทม: ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2543). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประทีป เมธาคณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- ประสิทธิ์ นิมจินดา. (2541). การศึกษาไทย (การศึกษา 171). มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผกามาต พิธรากร. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาชุมชนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มนัสวี ตาซุชาติ. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสหวิทยาการ เรื่อง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุจิรั ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนทางอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอุทัย มูลคำ. (2544). เรียนรู้สู่ศรัทธาอาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ที. พี. พรินส์.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2551). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั่วประเทศ. กรุงเทพมหานคร: จงพลเทรตติ้ง.
- อรัญญ์ มูลคำ และคณะ. (2543). Child – center; Storyline Method: การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.